

Одеський національний університет імені І. І. Мечникова,
факультет історії та філософії
Одеське відділення Міжнародного благодійного фонду
національної пам'яті України
Академічний центр «Наука та освіта»
Одеський академічний центр Міжнародної академії наук

Програма
7-ї науково-практичної конференції
**«Феномен тоталітаризму,
його прояви та шляхи подолання»**

17–20 квітня 2019 року

Одеса • ОНУ • 2019

Шановні колеги!

Комплексна програма «Феномен тоталітаризму, його прояви та шляхи подолання» започаткована в Одеському національному університеті імені І. І. Мечникова у 2012 році. Програму розміщено на сайті ОНУ: <http://onu.edu.ua/uk/science/sprograms/>

За планом науково-дослідних робіт ОНУ на 2013–2017 роки виконувалась комплексна міжфакультетська міжкафедральна тема № 110 «Дослідження феномену тоталітаризму, його проявів та шляхів подолання» (наказ № 778-18 від 14.03.2013 року, державний реєстраційний номер 0113U002696).

Протягом шести років за програмою відбулись шість наукових конференцій ОНУ (25–27 квітня 2013 року, 10–12 квітня 2014 року, 9–11 квітня 2015 року, 13–17 квітня 2016 року, 19–22 квітня 2017 року, 19–21 квітня 2018 року), міжнародна науково-практична конференція «Особа в тоталітарному суспільстві: рефлексії ХХІ століття» (23–27 червня 2013 року) та міжнародна наукова конференція «Усна історія (не)подоланого минулого: подія – наратив – інтерпретація» (8–9 жовтня 2015 року), яка пройшла в рамках міжнародної наукової програми «Усна історія (не)подоланого минулого» (8–11 жовтня 2015 року).

У 2019 році проводиться 7-а науково-практична конференція «Феномен тоталітаризму, його прояви та шляхи подолання» (17–20 квітня).

На 2020 рік запланована 8-а науково-практична конференція «Феномен тоталітаризму, його прояви та шляхи подолання» (15–18 квітня).

Запрошуємо до участі в комплексній програмі, конференціях і всіх наступних заходах.

Довідки: (048) 700-69-50, 094 952-99-50, 098 413-83-26
razum@onu.edu.ua; razum@ukr.net
Лідія Всеволодівна Ковальчук

На обкладинці – фото Фелікси Ковальчик
«Пам'яті Олега Соколова. Перейти безодню» (2011)

7-а науково-практична конференція «Феномен тоталітаризму, його прояви та шляхи подолання»

Порядок роботи:

17 квітня (середа)

- 14:00 – екскурсія меморіальними адресами історії репресій радянського періоду в Одесі
- 17:00 – презентація збірки документів «Горе переможеним. Репресовані міністри української революції» у бібліотеці імені М. С. Грушевського (вул. Троїцька, 49/51)

18 квітня (четвер)

Гуманітарний корпус ОНУ, Французький бульвар, 24/26,
новий корпус, 2-й поверх, конференц-зал (ауд. 202a)

- 3 10:00 – реєстрація учасників і гостей
- 10:30 – відкриття конференції
- 11:00 – перше засідання: «Феномени тоталітаризму і посттоталітаризму: теоретичні та історичні аспекти»
- 13:30 – друге засідання: «Феномен тоталітаризму: історичні аспекти»
- 15:30 – презентація проекту «Оцифрування документів радянських спецслужб: практики, проблеми, перспективи»

19 квітня (п'ятниця)

Гуманітарний корпус ОНУ, Французький бульвар, 24/26,
1-й корпус, Наукова бібліотека, 1-й поверх,
Освітньо-культурний інформаційний центр

- 11:00 – третє засідання: «Сучасні форми осмислення тоталітарної і посттоталітарної спадщини»
- 11:00 – презентація проекту «Digital Humanities: цифровий поворот у міждисциплінарному гуманітарному знанні»
- 12:00 – круглий стіл «Досвід сучасного прочитання архівних документів про масові репресії: герменевтика, антропологія, етика»
- 13:30 – презентація «Повернення імен: нові видання про репресованих митців Одеси»
- 15:00 – круглий стіл «Посттоталітарна свідомість та її модифікації»

20 квітня (субота)

Гуманітарний корпус ОНУ, Французький бульвар, 24/26,
1-й корпус, Наукова бібліотека, 1-й поверх,
Освітньо-культурний інформаційний центр

11:00 – круглий стіл **«ОСББ як модель соціуму: виклики самоорганізації та самоуправління у громадянському суспільстві»**

Підведення підсумків і закриття конференції

Регламент:

- доповіді (включаючи презентації) – до 10 хвилин;
- запитання після кожної доповіді і обговорення – до 20 хвилин;
- підведення підсумків засідання – до 15 хвилин;
- виступи на круглому столі – до 10 хвилин;
- участь в обговоренні – 3–4 хвилини;
- підведення підсумків роботи конференції – до 20 хвилин.

Робочі мови конференції – українська та російська.

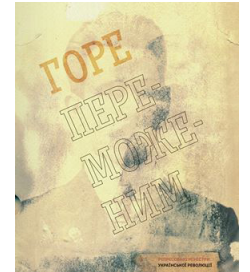
17 квітня (середа)

14:00 – екскурсія меморіальними адресами історії репресій радянського періоду в Одесі (*участь за попереднім записом*)

17:00 – участь у заході Одеської обласної універсальної наукової бібліотеки імені М. С. Грушевського (вул. Троїцька, 49/51)

Презентація збірки документів **«Горе переможеним. Репресовані міністри Української революції»**. Видання Галузевого державного архіву Служби безпеки України та Українського інституту національної пам'яті

Презентує заступник директора ГДА СБУ, кандидат історичних наук *Анатолій Володимирович Хромов*

18 квітня (четвер), з 10:30

Гуманітарний корпус ОНУ
Французький бульвар, 24/26, новий корпус,
2-й поверх, конференц-зал (ауд. 202а)

Вітання учасників конференції –
кандидат філологічних наук, доцент
Лідія Всеволодівна Ковальчук,
кандидат історичних наук, доцент
Едуард Петрович Петровський

Перше засідання (з 11:00)

**«Феномени тоталітаризму і посттоталітаризму:
теоретичні та історичні аспекти»**

Ведучі – кандидат філологічних наук, доцент
Лідія Всеволодівна Ковальчук,
кандидат історичних наук, доцент
Едуард Петрович Петровський

Секретар – аспірантка факультету історії та філософії ОНУ
Оксана Юріївна Лаврі

1. Политико-антропологическое прочтение тоталитарного мифа: ретроспектива и современность

Докладчик — кандидат политических наук, доцент кафедры политологии факультета международных отношений, политологии и социологии ОНУ имени И. И. Мечникова *Михаил Александрович Шабанов*

2. Людвиг фон Мизес: социализм как идеология тоталитаризма

Докладчик — студент 4-го курса философского отделения факультета истории и философии ОНУ имени И. И. Мечникова *Илья Александрович Орехов*

Научный руководитель — доктор философских наук, заведующий кафедрой философии и основ общегуманитарного знания факультета истории и философии ОНУ имени И. И. Мечникова *Сергей Григорьевич Секундант*

3. Справи Бруно Яуха та Миколи Кислова: до історії терору проти учасників Придністровського повстання 1919 року

Доповідач — кандидат історичних наук, доцент кафедри соціології, філософії і права Одеської національної академії харчових технологій *Олександр Григорович Шишко*

4. У лабетах тоталітарного наступу: «самоліквідація» одеського осередку борбистів 1920 року

Доповідач — магістр історії України, випускниця факультету історії та філософії ОНУ імені І. І. Мечникова *Анастасія Сергіївна Попик*

Науковий керівник — кандидат історичних наук, доцент кафедри історії України факультету історії та філософії ОНУ імені І. І. Мечникова *Едуард Петрович Петровський*

Підведення підсумків засідання

//////////////////// **18 квітня (четвер), з 13:30** //////////////////////

Друге засідання

«Феномен тоталітаризму: історичні аспекти»

Гуманітарний корпус ОНУ
Французький бульвар, 24/26, новий корпус,
2-й поверх, конференц-зал (ауд. 202а)

Ведучі — кандидат історичних наук, доцент

Олександр Григорович Шишко,

кандидат філологічних наук, доцент

Лідія Всеволодівна Ковальчук

Секретар — магістр історії України

Анастасія Сергіївна Попик

1. Втручання партійно-державної влади у діяльність УАПЦ: до питання створення братства «Діяльно-Христова церква» (1920-ті роки)

Доповідач — аспірантка кафедри новітньої історії України історичного факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка *Олеся Олександрівна Житкова*

Науковий керівник — кандидат історичних наук, доцент, завідувач кафедри новітньої історії України історичного факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка *Андрій Миколайович Пижик*

2. Література НЕПу як проекція епохи: основні теми, мотиви, герої (1920-ті роки)

Доповідач — аспірантка кафедри історії України факультету історії та філософії ОНУ імені І. І. Мечникова *Оксана Юріївна Лаврі*

Науковий керівник — кандидат історичних наук, доцент кафедри історії України факультету історії та філософії ОНУ імені І. І. Мечникова *Едуард Петрович Петровський*

3. Політичні репресії учителів Київщини у добу «Великого терору» (1937–1938 роки)

Доповідач — науковий співробітник Національного історико-меморіального заповідника «Биківнянські могили» (Київ), аспірант Луганського національного університету імені Тараса Шевченка (Старобільськ) *Микола Вікторович Бривко*

Науковий керівник — доктор педагогічних наук, професор Луганського національного університету імені Тараса Шевченка *Віталій Семенович Курило*

4. У полоні тоталітарної системи: українці у польсько-німецькій війні 1939 року

Доповідач — студент 1-го курсу факультету історії та філософії ОНУ імені І. І. Мечникова *Дмитро Валерійович Браснуєв*

Науковий керівник – кандидат історичних наук, доцент кафедри історії України факультету історії та філософії ОНУ імені І. І. Мечникова *Едуард Петрович Петровський*

15:30 – презентація проекту
«Оцифрування документів радянських спецслужб: практики, проблеми, перспективи»

Доповідач – кандидат історичних наук, заступник директора Галузевого державного архіву Служби безпеки України *Анатолій Володимирович Хромов (Київ)*

Підведення підсумків засідання

//////////////////// **19 квітня (п'ятниця), з 11:00** //////////////////////

Третє засідання

«Сучасні форми осмислення тоталітарної і посттоталітарної спадщини»

*Гуманітарний корпус ОНУ, Французький бульвар, 24/26,
1-й корпус, Наукова бібліотека, 1-й поверх,
Освітньо-культурний інформаційний центр*

Ведуча – кандидат філологічних наук, доцент
Лідія Всеволодівна Ковальчук

Секретар – аспірантка факультету історії та філософії ОНУ
Марія Андріївна Лобанова

11:00 – презентація проекту

«Digital Humanities: цифровий поворот у міждисциплінарному гуманітарному знанні»

«Digital Humanities» – передова галузь міждисциплінарного гуманітарного знання (на прикладі дослідження феномену тоталітаризму)

Доповідач – кандидат історичних наук, доцент кафедри українознавства, історико-правових та мовних дисциплін Одеського національного морського університету *Валерій Валерійович Левченко*

Інтерактивна карта «Топографія адрес культових споруд Одеси у першій половині ХХ століття»

Доповідачі – студенти 4-го курсу факультету суднобудування, інформаційних технологій і системотехніки Одеського національного морського університету *Дар'я Олексіївна Антоненко, Тетяна Володимирівна Василевська, Катерина Олексіївна Солодовнікова*

Науковий керівник – кандидат історичних наук, доцент кафедри українознавства, історико-правових та мовних дисциплін Одеського національного морського університету *Валерій Валерійович Левченко*

Інтерактивна карта «Топографія адрес жертв «Великого терору» в Одесі в 1937–1938 роках»

Доповідачі – студенти 4-го курсу факультету суднобудування, інформаційних технологій і системотехніки Одеського національного морського університету *Олександра Ігорівна Селезньова, Поліна Русланівна Слюсар, Роберт Русланович Талабішка*

Науковий керівник – кандидат історичних наук, доцент кафедри українознавства, історико-правових та мовних дисциплін Одеського національного морського університету *Валерій Валерійович Левченко*

12:00 – круглий стіл

«Досвід сучасного прочитання архівних документів про масові репресії: герменевтика, антропологія, етика»

Вступне слово – доктор філософських наук, професор кафедри філософії та основ загальногуманітарного знання факультету історії та філософії ОНУ імені І. І. Мечникова *Інна Володимирівна Голубович*

Следственные дела репрессированных в Государственном архиве Одесской области: опыт прочтения глазами студентов-филологов

Докладчики – студенти 1-го курсу факультета истории и философии ОНУ имени И. И. Мечникова *Анжелика Анатольевна Виноградова, Дмитрий Сергеевич Доманский, Диана Валериевна Фабиан*

Научний керівник – доктор філософських наук, професор кафедри філософії та основ загальногуманітарного знання факультета історії та філософії ОНУ імені І. І. Мечникова *Інна Володимирівна Голубович*

Запрошені до участі:

Валерій Валерійович Левченко, кандидат історичних наук, доцент кафедри українознавства, історико-правових та мовних дисциплін Одеського національного морського університету;

Микола Іванович Михайлуца, доктор історичних наук, професор, завідувач кафедри українознавства, історико-правових та мовних дисциплін Одеського національного морського університету;

Едуард Петрович Петровський, кандидат історичних наук, доцент кафедри історії України факультету історії та філософії ОНУ імені І. І. Мечникова;

Олена Олександрівна Снявська, кандидат історичних наук, доцент кафедри історії України факультету історії та філософії ОНУ імені І. І. Мечникова;

Ірина Іванівна Старовойтова, кандидат філософських наук, доцент кафедри філософії та методології пізнання факультету історії та філософії ОНУ імені І. І. Мечникова;

Олександр Григорович Шишко, кандидат історичних наук, доцент кафедри соціології, філософії та права Одеської національної академії харчових технологій;

студенти 4-го курсу факультету суднобудування, інформаційних технологій і системотехніки Одеського національного морського університету;

Дар'я Олексіївна Антоненко,

Тетяна Володимирівна Василівська,

Олександра Ігорівна Селезньова,

Катерина Олексіївна Солодовнікова,

Поліна Русланівна Слюсар,

Роберт Русланович Талабішка;

студенти 4-го курсу факультету історії та філософії ОНУ імені І. І. Мечникова.

Запрошуються до участі учасники і гості конференції, учасники наукової програми з проблем подолання тоталітаризму.

13:30 – презентація «Повернення імен: нові видання про репресованих митців Одеси»

Нові видання про репресованих митців – **Михайло Жук** «Білим і чорним хотів би я бути...» та **Анатолій Фиолетов** «Как холодно розовым грушам» – представить науковий співробітник Одеського літературного музею, автор-укладач *Олена Леонідівна Яворська*

15:00 – Круглий стіл

«Посттоталітарна свідомість та її модифікації»

«Стереотипы имперского сознания в политической пропаганде современной Украины»

Докладчик – доктор філософських наук, завідувач кафедри філософії та основ загальногуманітарного знання факультета історії та філософії ОНУ імені І. І. Мечникова *Сергей Григорьевич Секундант*

Запрошені до участі:

Анатолій Федорович Аблов, кандидат філософських наук, доцент кафедри соціальних теорій факультету психології та соціальної роботи ОНУ імені І. І. Мечникова;

Ольга Миколаївна Барановська, кандидат філософських наук, доцент кафедри філософії та методології науки Одеського національного політехнічного університету;

Емма Августівна Гансова, доктор філософських наук, професор кафедри соціології факультету міжнародних відносин, політології та соціології ОНУ імені І. І. Мечникова;

Інна Володимирівна Голубович, доктор філософських наук, професор кафедри філософії та основ загальногуманітарного знання факультету історії та філософії ОНУ імені І. І. Мечникова;

Оксана Андріївна Довгополова, доктор філософських наук, професор кафедри філософії та методології пізнання факультету історії та філософії ОНУ імені І. І. Мечникова;

Олександр Сергійович Кирилюк, доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри філософії Одеського філіалу Центру гуманітарної освіти НАН України;

Валерій Валерійович Левченко, кандидат історичних наук, доцент кафедри українознавства, історико-правових та мовних дисциплін Одеського національного морського університету;

Марія Іллівна Мілова, доктор політичних наук, професор кафедри політології факультету міжнародних відносин, політології та соціології ОНУ імені І. І. Мечникова;

Микола Іванович Михайлуца, доктор історичних наук, професор, завідувач кафедри українознавства, історико-правових та мовних дисциплін Одеського національного морського університету;

Світлана Володимирівна Овчаренко, доктор філософських наук, професор кафедри філософських і соціально-політичних наук Одеського регіонального інституту державного управління Національної академії державного управління при Президентові України;

Едуард Петрович Петровський, кандидат історичних наук, доцент кафедри історії України факультету історії та філософії ОНУ імені І. І. Мечникова;

Олена Олександрівна Синявська, кандидат історичних наук, доцент кафедри історії України факультету історії та філософії ОНУ імені І. І. Мечникова;

Ірина Іванівна Старовойтова, кандидат філософських наук, доцент кафедри філософії та методології пізнання факультету історії та філософії ОНУ імені І. І. Мечникова;

Юлія Миколаївна Томашевська-Гарачук, старший науковий співробітник Одеського музею західного і східного мистецтва;

Михайло Олександрович Шабанов, кандидат політичних наук, доцент кафедри політології факультету міжнародних відносин, політології та соціології ОНУ імені І. І. Мечникова;

Сергій Павлович Шевцов, доктор філософських наук, професор кафедри філософії та методології пізнання факультету історії та філософії ОНУ імені І. І. Мечникова;

Микола Андрійович Шевчук, кандидат історичних наук, завідувач кафедри історії та світової політики факультету міжнародних відносин, політології та соціології ОНУ імені І. І. Мечникова;

Олександр Григорович Шишко, кандидат історичних наук, доцент кафедри соціології, філософії та права Одеської національної академії харчових технологій.

Запрошуються до участі в круглому столі учасники і гості конференції, учасники наукової програми з проблем подолання тоталітаризму.

Підведення підсумків засідання

//////////////////////////////////// **20 квітня (субота), з 11:00** //////////////////////////////////////

*Гуманітарний корпус ОНУ, Французький бульвар, 24/26,
1-й корпус, Наукова бібліотека, 1-й поверх,
Освітньо-культурний інформаційний центр*

Круглий стіл

«Об'єднання співвласників багатоквартирних будинків як модель соціуму: виклики самоорганізації та самоуправління у громадянському суспільстві»

Ведуча – голова клубу голів правлінь ОСББ і ЖБК Одеси
Лідія Всеволодівна Ковальчук

Питання для обговорення:

1. Рух ОСББ як подолання радянського патерналізму. ОСББ в Україні у минулому та сучасності.
2. Протиріччя у сприйнятті ОСББ як проєкція пострадянського суспільства.
3. «Homo soveticus» як перешкода у розвитку ОСББ.
4. Конфлікти інтересів у ОСББ і способи їхнього вирішення.
5. Право власності на нерухомість як одне з джерел формування громадянської свідомості.

Запрошені до участі:

Микола Григорович Коваль, член Одеської обласної групи медіації;

Тетяна Іванівна Кривошея, кандидат соціологічних наук, доцент кафедри соціології факультету міжнародних відносин, політології та соціології ОНУ імені І. І. Мечникова;

Євген Павлович Мальнев, голова правління асоціації «Одеський житловий союз»;

Марія Іллівна Мілова, доктор політичних наук, професор кафедри політології факультету міжнародних відносин, політології та соціології ОНУ імені І. І. Мечникова;

Тамара Євгеніївна Мосійчук, кандидат соціологічних наук, доцент кафедри соціології факультету міжнародних відносин, політології та соціології ОНУ імені І. І. Мечникова;

Ольга Миколаївна Нагуш, кандидат юридичних наук, старший викладач кафедри загальноправових дисциплін та міжнародного права ОНУ імені І. І. Мечникова;

Світлана Володимирівна Овчаренко, доктор філософських наук, професор кафедри філософських і соціально-політичних наук Одеського регіонального інституту державного управління Національної академії державного управління при Президентіві України;

Валентина Іванівна Подшивалкіна, доктор соціологічних наук, професор, завідувач кафедри соціальної та прикладної психології факультету психології та соціальної роботи ОНУ імені І. І. Мечникова;

Інна Георгіївна Терещенко, керівник Одеської обласної групи медіації;

Світлана Леонідівна Чачко, кандидат психологічних наук, доцент кафедри загальної психології та психології розвитку особистості факультету психології та соціальної роботи ОНУ імені І. І. Мечникова.

Запрошуються члени клубу голів правлень ОСББ і ЖБК Одеси, представники асоціацій ОСББ, учасники і гості конференції.

Підведення підсумків та закриття конференції

У підготовці конференції взяли участь викладачі, студенти, магістранти, аспіранти, докторанти, співробітники:

Одеського національного університету імені І. І. Мечникова

факультету історії та філософії

– кафедра історії України

– кафедра філософії і основ загальногуманітарного знання

– кафедра філософії та методології пізнання

факультету міжнародних відносин, політології та соціології

– кафедра історії та світової політики

– кафедра політології

– кафедра соціології

Одеського національного морського університету

– кафедра українознавства, історико-правових та мовних дисциплін

Одеського регіонального інституту державного управління

Національної академії державного управління

при Президентіві України

– кафедра філософських і соціально-політичних наук

Одеської національної академії харчових технологій

– кафедра соціології, філософії та права

Академічного центру «Наука та освіта»

Галузевого державного архіву Служби безпеки України (Київ)

Київського національного університету імені Тараса Шевченка

– кафедра новітньої історії України

Національного історико-меморіального заповідника

«Биківнянські могили» (Київ)

Одеського академічного центру Міжнародної академії наук

Одеського літературного музею

Щиро дякуємо всім!

Запрошуємо до участі у подальшій спільній роботі всіх зацікавлених у проблематиці програми

Довідки: (048) 700-69-50, 094 952-99-50, 098 413-83-26

razum@onu.edu.ua, razum@ukr.net

http://onu.edu.ua/uk/science/sprograms

Програма 7-ї науково-практичної конференції
**«Феномен тоталітаризму,
його прояви та шляхи подолання»**

Оригінал-макет виготовлено
в Одеському академічному центрі МАН

Підписано до друку 15.04.2019. Формат 60×84^{1/16}
Гарнітура PT Sans. Умов.-друк. арк. 0,93
Тираж 50. Зам. № 1900

Видавець і виготовлювач —
Одеський національний університет імені І. І. Мечникова
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
ДК № 4215 від 22.11.2011
Україна, 65082, Одеса, вул. Єлісаветинська, 12
(048) 723-28-39; druk@onu.edu.ua